

Once in a Lifetime และชีวิตของผมนั้นก็เปลี่ยนไป..... (ตอนที่ 1)

สรวิชญ์ แสงสุวรรณ¹

หลังจากผมเรียนจบปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2545 ผมมีโอกาสไปสอบโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ (Ship for Southeast Asian Youth Program) จึงนำประสบการณ์การสอบมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนที่สนใจโครงการนี้และเตรียมตัวสอบในปีต่อไป

ย้อนกลับไปสมัยที่เรียนมหาวิทยาลัยเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว ผมเคยได้ยินชื่อโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์จากรุ่นพี่คนหนึ่งที่เคยเรียนเศรษฐศาสตร์ด้วยกัน เราไปพบกันโดยบังเอิญที่กรุงปราก สาธารณรัฐเชก เมื่อปี พ.ศ. 2544 ในการประชุมผู้นำ

¹ อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เยาวชนนานาชาติ (International Youth Leadership Conference) เนื่องจากรุ่นที่คนนี้ สอบเข้าโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ได้ในปี พ.ศ. 2544 เขาเล่าประสบการณ์การเดินทางไปยังหลายประเทศในอาเซียน รวมถึงประเทศญี่ปุ่น ในฐานะตัวแทนของประเทศไทย เขาจึงเป็นแรงบันดาลใจแก่ผมเป็นอย่างมาก

เมื่อกลับถึงเมืองไทย ผมจึงหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ และหวังว่าจะต้องเป็นตัวแทนประเทศไทยให้ได้ สิ่งนี้คงจะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผมและครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง หลังจากหาข้อมูลแล้ว ผมก็ได้ทราบว่า โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์เป็นโครงการตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลญี่ปุ่นกับรัฐบาลของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งจัดทำขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2517 ในสมัยที่นายคาคุชิ ทานะกะ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย และนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายหลัก ส่วนประเทศอื่นที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เหลือในการต้อนรับคณะเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์

เมื่อบรูไน และเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2527 และ 2538 ตามลำดับ ทั้งสองประเทศได้รับเชิญให้ส่งเยาวชนเข้าร่วมโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ต่อมากัมพูชา ลาว และพม่า ได้รับเชิญให้ส่งเยาวชนเข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ. 2540

ในแต่ละปี เรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์จะนำคณะเยาวชนจากกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศละ 28 คน พร้อมกับหัวหน้าคณะผู้แทนเยาวชนประเทศละ 1 คน รวมทั้งคณะเยาวชนจากประเทศญี่ปุ่นอีกจำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 330 คน ร่วมเดินทางโดยมีจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ณ ประเทศที่กำหนดในแต่ละปี และจะแวะเยือนประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาการเดินทางอยู่ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมของแต่ละปี ระหว่างการเดินทางจะมีกิจกรรม

ต่างๆ ทั้งบนเรือและในประเทศที่แวะเยือน เช่น การอภิปรายในหัวข้อที่กำหนด กีฬา และนันทนาการ กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน และการเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านการใช้ชีวิตกับครอบครัวอุปถัมภ์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 52 วัน

การจัดโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ (1) เพื่อส่งเสริมมิตรภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนญี่ปุ่นกับเยาวชนอาเซียน (2) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม รวมทั้งการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในระดับเยาวชน (3) เพื่อเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของแต่ละประเทศ (4) เพื่อฝึกฝนเยาวชนในการอยู่รวมกลุ่มและสร้างสรรค์ประโยชน์ร่วมกัน และ (5) เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ ความสำเร็จสำหรับนำไปใช้ประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต

เยาวชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการนี้ ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับประเภทของผู้สมัคร ซึ่งมี 2 ประเภท ดังนี้

1. เยาวชนทั่วไป คือ เยาวชนจากทั่วประเทศ เยาวชนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเยาวชนจากครอบครัวเจ้าภาพเยาวชน ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในประกาศรับสมัคร

2. เยาวชนผู้แทนจังหวัด คือ เยาวชนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในประกาศรับสมัคร เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนา / มีถิ่นที่อยู่ (กำลังศึกษาอยู่ / กำลังทำงาน) ในจังหวัดที่ตนสมัคร โดยอาจเป็นเยาวชนเครือข่ายที่ปฏิบัติงานด้านเยาวชนในพื้นที่ เยาวชนดีเด่นในด้านต่างๆ หรือเยาวชนที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคม

ผมเลือกสมัครประเภทเยาวชนทั่วไป ซึ่งต้องสอบข้อเขียนที่สนามสอบส่วนกลาง เราต้องกรอกข้อมูลในใบสมัครเกี่ยวกับกิจกรรมที่เราเคยทำ หรือทุนที่เคยได้รับ ขอแนะนำเลยนะครับว่าหากเคยได้รับรางวัล ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด ระดับชาติ ระดับนานาชาติ หรือรางวัลเกียรติยศใดๆ ขอให้เขียนให้ครบถ้วน เพราะสิ่งเหล่านี้คือใบเบิกทางสู่การเป็นตัวแทนของประเทศไทย

หลังจากกรอกข้อมูลและเตรียมเอกสารทุกอย่างพร้อมแล้วก็ส่งไปยังสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (สท.) และรอประกาศเรียกสอบข้อเขียน โดยมีจำนวนผู้สมัครประเภทที่ 1 ในแต่ละปี ประมาณ 500 ถึง 1,000 คน ซึ่งจะมีผู้ผ่านเข้ารอบสัมภาษณ์ประมาณ 100 คน เพื่อคัดเลือกให้เหลือผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 13 ถึง 14 คน และคัดเลือกโดยการสัมภาษณ์จากเยาวชนประเภทที่ 2 ให้ได้ตัวแทนในจำนวนเท่าๆ กัน การสัมภาษณ์เข้มข้นมาก แต่ผมอยากจะทำบอกทุกคนว่า หากเรามีความมุ่งมั่นและความฝัน ทุกอย่างก็สำเร็จไปกว่าครึ่งทางแล้ว

การสอบข้อเขียนสำหรับผู้สมัครประเภทที่ 1 (เยาวชนทั่วไป) จะแบ่งเป็น 4 ตอน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ใช้เวลาทั้งหมด 2 ชั่วโมง ข้อสอบประกอบด้วย

1. ไวยากรณ์ (Structure /Grammar)
2. การอ่านจับใจความ (Reading Comprehension)
3. การแปลบทความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ (English-Thai Translation, Thai- English Translation)
4. การเขียนเรียงความ (Essay)

ในการทำข้อสอบควรมีการวางแผนให้ดี เนื่องจากมีจำนวนข้อสอบมาก แต่ระยะเวลาสั้น เพราะผมคิดว่าเมื่อมีการวางแผนที่ดี ก็ทำให้เรามีชัยไปกว่าครึ่งแล้ว สำหรับคนอยากจะทำสอบ ผมมีแนวข้อสอบมาเล่าสู่กันฟังครับ

ข้อสอบที่เป็นโครงสร้างไวยากรณ์เป็นการเติมคำลงในช่องว่าง (Cloze Test) ซึ่งต้องหาคำมาเติมลงไปเอง เพราะไม่มีตัวเลือกให้ แต่ข้อสอบไม่ยากอย่างที่คิดหากตั้งใจให้ดี เช่น ประโยคด้านหน้าเป็น not only... เราก็จะรู้ว่าต้องเติม but also ถ้ารู้ไวยากรณ์ สำนวน และคำเชื่อมต่างๆ ก็สามารถทำข้อสอบส่วนนี้ได้ผ่านฉลุย

ในส่วนของ การอ่านจับใจความ หลักการคืออ่านใจพยางค์ก่อนว่าใจพยางค์ถามอะไร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการหาใจความสำคัญ (Main Idea) หรือหาใจความที่ผู้เขียน

บอกเป็นนัย (Implication) ดังนั้นจึงต้องอ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจทะลุปรุโปร่ง และรู้ว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร ส่วนนี้ต้องใช้ทักษะการอ่านอย่างมาก แต่ก็ที่ความรู้เรื่องไวยากรณ์ไม่ได้เนะครับ เพราะถ้าเข้าใจเรื่องไวยากรณ์เป็นอย่างดี ก็จะเข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น เห็นไหมครับว่าทุกส่วนเกี่ยวข้องกันหมดเลย

อ่านมาถึงตรงนี้แล้วเป็นอย่างไรบ้างครับ สู้ไหวกันหรือเปล่า หรือต้องฝึกฝนภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ไม่ใช่เพียงเพื่อเตรียมตัวสอบเท่านั้น แต่เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ด้วย

สำหรับข้อสอบในส่วนการแปลภาษาจะมีการแปลบทความทั้งจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อทดสอบว่าเรามีทักษะการแปลดีเพียงใด พอทำข้อสอบมาถึงส่วนนี้ เวลาสองชั่วโมงก็ใกล้จะหมดลงทุกทีแล้วครับ

ส่วนสุดท้ายเป็นการเขียนเรียงความ มีโจทย์ประมาณ 4 ข้อ เราจะเลือกเขียนเรียงความเป็นภาษาอังกฤษเพียงหัวข้อเดียวที่เราถนัดที่สุด ซึ่งแต่ละหัวข้อเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของอาเซียน เราจึงต้องรู้หลักการเขียนเรียงความ ซึ่งต้องมีค่านำ เนื้อเรื่อง และสรุปที่ชัดเจน แสดงถึงความรู้ที่มี ใช้คำไม่กำกวม เขียนได้น่าสนใจ น่าอ่าน และน่าติดตาม ส่วนนี้เป็นส่วนที่ใช้เวลามากที่สุด ผมเกือบทำไม่ทันครับ ภายใน 2 ชั่วโมงที่ให้มาผมก้มหน้าก้มตาทำอย่างเต็มที่ แทบไม่ได้เงยหน้าขึ้นมาดูใครเลยครับ

หลังจากนั้น ผมเฝ้าแต่รอคอยวันประกาศผลสอบสัมภาษณ์ประมาณ 3 ถึง 4 สัปดาห์ ในระหว่างนี้ ผมตระเวนทำบุญ ทำทาน และอธิษฐานจิตให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยดลบันดาลให้ผมได้เป็นตัวแทนเยาวชนไทยประจำปี 2545 เพราะผมอยากสร้างสันติภาพและมิตรภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่น ที่สำคัญเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ตัวเองให้กว้างขึ้น โดยการเดินทางไปยังหลายประเทศ

ในที่สุด วันประกาศผลผู้มีสิทธิ์สอบสัมภาษณ์ก็มาถึง เมื่อผมพบชื่อตัวเองผมดีใจมากที่ได้เป็นหนึ่งในผู้เข้ารอบ ผมบอกกับตัวเองว่า "ไม่เป็นไร ทำให้ดีที่สุด"

โอกาสมาถึงแล้ว การสอบสัมภาษณ์จะใช้เวลาคนละประมาณ 20 นาที โดยใช้เวลา 3 วันในการสัมภาษณ์

ในวันสัมภาษณ์ ผมตื่นแต่เช้าตรู่ เดินทางไปพร้อมกับความหวัง และความปรารถนาอันแรงกล้า หัวใจเต้นไม่เป็นจังหวะ เมื่อมาถึงหน้าห้องสัมภาษณ์เห็นผู้มาสัมภาษณ์จำนวนมาก บางก็แต่งชุดไทย บางก็เตรียมเครื่องและสลักมา บางก็เตรียมเครื่องดนตรีไทย และดนตรีสากลมา จนผมเริ่มหวั่นใจ สำหรับผมมันเตรียมใจและประวัติ มาเพียง 1 แฟ้มเท่านั้น

เมื่อผมถูกเรียกเข้าไปในห้องสอบสัมภาษณ์ มีคณะกรรมการทั้งไทยและต่างชาตินั่งกันเต็มไปหมดเลยครับ หนึ่งในนั้นบอกให้ผมนั่งลงพร้อมกับแนะนำตัวเองเป็นภาษาอังกฤษ ผมก็ตอบเป็นภาษาอังกฤษอย่างสุภาพ และผมก็ถูกถามอีกหลายคำถาม ซึ่งผมจำได้ว่า มีคนถามผมว่า “คุณจบคณะเศรษฐศาสตร์ คุณคิดว่าคุณมีจุดเด่นอะไร และทำไมคุณถึงเหมาะสมในการเป็นผู้แทนโครงการเรือฯ” “เมืองไทยจะมีการจัดประชุมระดับโลก คุณรู้หรือไม่ว่าคือการประชุมอะไร และมีความสำคัญอย่างไร” “ปัญหาเขาพระวิหารที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา ถ้าหากคุณมีอำนาจ คุณจะแก้ปัญหานี้อย่างไร” และ “ถ้าคุณไม่ได้รับการคัดเลือกในปีนี้ คุณจะสมัครในปีหน้าหรือไม่”

ผมต้องตอบคำถามเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดเลยครับ สำหรับผมผมมีความตั้งใจจริงอยู่แล้ว ผมจึงตั้งใจ และตอบคำถามเหล่านั้นออกมาจากใจและสมองของผม คำตอบพร้อมพุ่งออกมา ผมไม่อยากจะเชื่อว่า ผมตอบคำถามเหล่านั้นไปได้ได้อย่างไร ผมตอบพร้อมรอยยิ้ม และผมก็เห็นคณะกรรมการยิ้มให้ผมด้วย

แล้วก็มาถึง การแสดงความสามารถพิเศษ ผมเลือกการรำรำกระบี่กระบองที่เคยใช้ ตอนแข่งขันการเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยน AFS เมื่อผมแสดงจบ คณะกรรมการก็ปรบมือให้ และผมก็เดินตัวลอยออกมาจากห้องสอบสัมภาษณ์เลย ครับ ผมบอกตัวเองว่า เราทำเต็มที่แล้ว ผลจะออกมาอย่างไร เราจะยอมรับและยินดี กับคนที่ได้รับการคัดเลือก

หนึ่งสัปดาห์หลังจากนั้น ก็ถึงวันประกาศผลครับ ผมเห็นชื่อของตัวเองได้รับคัดเลือกเป็นตัวจริง โดยผู้ได้รับคัดเลือกประกอบด้วยเพศชายกับเพศหญิงจำนวนเท่ากัน เพื่อให้เกิดความสมดุลกันในเรื่องเพศ ผมดีใจที่สุดที่สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ได้ เหลือเวลาอีกไม่กี่เดือน ก็จะถึงวันเดินทาง ระหว่างนี้ผมต้องเข้าร่วมการฝึกอบรม (Pre-Training Program) เตรียมความพร้อมด้านการแสดง การอภิปราย กิจกรรมชมรม (Club Activity) และการเรียนรู้แบบข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Understanding) ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศญี่ปุ่น

และนี่คือจุดเริ่มต้นของการเดินทางอันยิ่งใหญ่ที่เปลี่ยนชีวิตของผมไปอย่างสิ้นเชิง (ติดตามตอนที่ 2 50 วันกับประสบการณ์ในต่างแดนทั้ง 6 ประเทศ)